

197

M. TULLII

CICERONIS
RATIONE
SELECTA

PA6297

A4

C.1

010037

1080021813

EX LIBRIS

HEMETHERII VALVERDE TELLEZ

Episcopi Leonensis

CLASSICI LATINI - Collezione G. MARIETTI - N. 4.

M. TULLII
CICERONIS

ORATIONES

SELECTAE

BREVIBUS SCHOLIIS ILLUSTRATAE

IN USUM SCHOLARUM

CURANTE TH. VALLAURIO

AUGUSTAE TAURINORUM

EX TYPIS

HYACINTHI MARIETTI

M. TULLII
CICERONIS

ORATIONES

SELECTAE

BREVIBUS SCHOLIIS ILLUSTRATAE

IN USUM SCHOLARUM

CURANTE TH. VALLAURIO

UNIVERSITÀ DI

Biblioteca Vico de V. Tellez

Capilla Alfonsina

Biblioteca Universitaria

AUGUSTAE TAURINORUM

EX TYPIS

HYACINTHI MARIETTI

MDCCCLXXXIV

46409

PA 6297
AHB

FONDO EMERITARIO
VALVERDE Y TELLEZ

THOMAS VALLAURIUS

L. S.

Siquod unquam tempus fuit, quo Rhetoricae studiosis in Tullianis orationibus esset adlaborandum; hoc profecto tempore ad rem publicam, nedum ad nostram dignitatem id ego valde arbitrator pertinere. Siquidem commentationes, quibus ad hanc diem rhetores nostri in scholis orationes Ciceronis enuclearent, eo nimirum spectabant, ut disciplinae suae alumnos docerent, qua potissimum arte uteretur Tullius ut populum, aut Patres ad voluntatem suam inclinaret, quum de legibus ferendis aut abrogandis ageret, quum in optimorum civium defensione aut in improborum accusatione versaretur. At quinam iade fructus ad studiosos perveniret, equidem nescio. Nullus enim oratori campus, si sacram, quam vocant, eloquentiam excipias, apud nos patebat, ubi omnia unius potestate continebantur, cuius voluntas saepe pro legibus habebatur; ubi vel minima, quae ad rempublicam administrandam pertinebant, in Principis penetralibus tantummodo agebantur; ubi demum causae de civium capite, quae quidem vehementiorem animorum, permotionem ferrent, in abdito atque intimo quodam recessu, coram solis iudicibus, reo absente, et nulla audientium corona dicebantur. Nunc vero postquam optimus Rex principatum et libertatem sic mi-

010037

scuit, ut civibus iam liceat de rebus publicis pro arbitrato sententiam suam aperire; postquam graviores causae, in quibus civium salus et dignitas aguntur, ex umbra et solitudine ad solem atque ad civilem turbam fuerunt traductae; non iam ad inanem tantummodo exercitationem Tullianae orationes enarrabuntur, sed tamquam absolutae eloquentiae exemplaria adolescentibus proponuntur, quibus formati, apte ad dignitatem de legibus iubendis aut vetandis loqui, sapienterque in rebus publicis procurandis possint aliquando versari.

Haec erant dicenda, ut illorum criminationibus occurrerem, qui falso queruntur, liberos nostros in latinorum rhetorum officinis consenescere. Iam praeclaras Tullianae eloquentiae virtutes praedicare otiosum plane foret. Quantopere autem novum hoc exemplar emendatissimum, atque animadversionibus auctum ceteris praestet, quae hactenus ex Marietti officina prodierunt, tibi iudicandum relinquo, candide lector. Hoc unum velim intelligi, pro virili parte nos niti, ut in tanta optimorum studiorum incuria quae plerosque nunc tenet, magis magisque in dies bene de litteris et litterarum studiosis mereamur. Quapropter italos adolescentulos vehementer hortamur, ut posthabita Milesiarum fabularum lectione, qua tempus fallere plerique consueverunt, ad Tullianam sapientiam animum advertant, quae mirum, quantum valeat ad mentem formandam, iudicium acuendum, animum augendum. Vale.

Dabam Augustae Taurinorum, prid. idus octobres an. M.DCCC.LXVII.

ORATIO

PRO

A. LICINIO ARCHIA POETA

ARGUMENTUM

M. Plautius Silvanus et C. Papirius Carbo, Tribuni Plebis, legem tulerant, Plautiam Papiriam ab ipsis nuncupatam, ut ii cives romani haberentur, qui foederatis civitatibus essent adscripti, et domicilium in Italia, tum, cum lex ferebatur, habuissent, et intra LX dies professi fuissent apud Praetorem. Hac igitur lege adductus Gratius quidam Archiam accusavit, quod civem romanum se falso profiteretur. Defendit eum Cicero. Causam probabile est actam in foro fuisse, ut publicam, quae nimirum de iure civitatis ageret. Genus est iudiciale, status legitimus; quaeritur enim, an Archias per leges civis romanus sit. Magna tamen ex parte demonstrativum est, cum Cicero Archiae et artis poeticae laudes prolixè praedicet. Habita est haec oratio anno U.C. DCXCI, Ciceronis XLIV, vel ut alii habent, XLVI.